

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

navrhovatelky: **Volt Česko, politická strana**
sídlem Na dlouhém lánu 343, Praha 160 00,
zastoupené advokátem Mgr. Vitem Hruškou, LL.M.
sídlem Breitfeldova 709/13, 186 00 Praha 8

proti
odpůrci: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

za účasti: **Stačilo!, politické hnutí**
se sídlem Václavov 741/12, 671 72 Miroslav
jednající volebním zmocněncem F. Z.

o návrhu na zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 15. 8. 2025, č. j. JMK 117336/2025, o registraci kandidátní listiny politického hnutí Stačilo! pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 3. a 4. října 2025,

takto:

- I. Návrh **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Návrh

1. Návrhem podle § 89 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) doručeným soudu dne 19. 8. 2025 se navrhovatelka domáhala zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje („krajský úřad“) ze dne 15. 8. 2025, č. j. JMK 117336/2025, o registraci kandidátní listiny politického hnutí Stačilo! pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 3. a 4. října 2025 (dále též „rozhodnutí o registraci“). Uvedla, že Stačilo! se dohodlo s dalšími politickými stranami [Komunistická strana Čech a Moravy („KSČM“), Sociální demokracie („SOCDEM“), Česká strana národně sociální („ČSNS“) a Spojení demokraté – Sdružení nezávislých („SD-SN“)] na společné kandidatuře do voleb 2025. Spojení Stačilo! a těchto stran je dle navrhovatelky koalicí, neboť splňuje její pojmové znaky a ostatně jako koalice tyto subjekty pod značkou Stačilo! kandidovaly do předcházejících voleb do Evropského parlamentu a zastupitelstev krajů v roce 2024. Přesto byla kandidátní listina Stačilo! krajským úřadem registrována jako kandidátní listina samostatného politického hnutí

Stačilo!. Účelovým jednáním Stačilo! tak dochází k obcházení aditivní uzavírací klauzule pro koalici obsažené v § 49 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů („volební zákon“), k narušení rovnosti podmínek politické soutěže (včetně rovnosti ve financování politických stran) a její transparentnosti. Rozhodnutí kandidovat jako koalice nemůže záviset výhradně na vůli kandidujících politických subjektů bez ohledu na splnění pojmových znaků koalice. Takový výklad by vedl k protiústavní mezeře v zákoně, byl by v rozporu se systematikou volebního zákona a vedl by ke zbytečnosti aditivních uzavíracích klauzulí.

2. Podle navrhovatelky nelze vycházet z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 127/96 ze dne 28. 5. 1996 (N 41/5 SbNU 349), dle kterého nemůže Ústřední volební komise určovat, zda je spojení stran koalicí či nikoliv, neboť v tamním případě se jednalo o kandidátní listinu dvou sloučených stran a od vydání nálezu došlo k zásadním novelizacím volebního zákona. Navíc uplynulo téměř 30 let a došlo k proměně politické reality a volební judikatury. Navrhovatelka dále z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2017, č. j. Vol 57/2017-24, dovozuje, že politická strana může na kandidátní listinu umístit kandidáty z jiných stran či nestraníky, nejsou-li umístěni na základě dohody politických stran, jako je tomu v případě koalice. Z usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 2/14, plyne, že volební systém může obsahovat též integrační stimuly.
3. Navrhovatelka zdůraznila, že podobný případ nepřiznaných koalic nebyl dosud v českém volebním soudnictví řešen. Výše uvedené případy se týkaly kandidatury jediné strany nebo účasti jednotlivých členů jiné strany na kandidátní listině. Byly i případy kandidatur politických stran „s podporou“ jiných subjektů nebo transparentních koalic. Účelovým je ale spojení více politických subjektů pod značkou jediného, které má obejít klauzuli pro koalici. Navrhovatelka připouští, že pro volební kandidátku koalice platí totožný limit nákladů na volební kampaň a přísnější uzavírací klauzule. Je ale výhodnější, než kdyby musely jednotlivé strany samostatně překonat hranici 5 % hlasů.
4. Výklad § 49 volebního zákona musí být podle navrhovatelky teleologický. Cílem je zabránit, aby slučováním do koalic mohly malé subjekty snadno překonat hranici pro vstup do Poslanecké sněmovny. Ustanovení § 31 odst. 1 volebního zákona nezná režim jiného „sdružení stran“ než volební koalici. Spojení stran pod „zastřešující značkou“ by znamenalo vytvoření kategorie volebních stran, kterou zákonodárce nepřipustil. Obavu ze skrytých koalic v důsledku přísné klauzule vyjádřil již JUDr. A. P. v disentu k nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000. V nynějším případě hrozí, že se dostanou do Poslanecké sněmovny zástupci čtyř stran v rámci jednoho subjektu. To odporuje názoru Ústavního soudu na význam sčítacích klauzulí a možnost omezení diverzifikace politického zastoupení. Je proto nutné dotvořit mezeru v zákoně. Účelovost postupu politického hnutí Stačilo! demonstruje to, že v parlamentních volbách v roce 2021 získala KSČM pouze 3,6 % hlasů a SOCDEM jen 4,6 %. Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 získalo uskupení Stačilo! 9,6 % hlasů, tedy pod hranici 11 % klauzule. I v průzkumech za rok 2025 se hnutí Stačilo! drží okolo 8 %. Obcházení klauzule zasahuje i do rovnosti financování politických stran, které pro získání příspěvku potřebují získat 1,5 % hlasů (§ 86 volebního zákona).

II. Vyjádření účastníků

5. Krajský úřad ve svém vyjádření k návrhu popsal průběh registračního řízení. Při posouzení kandidátní listiny krajský úřad vycházel z textu volebního zákona, z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2017, č. j. Vol 57/2017-24, a z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 127/96. Při nedostatku právní regulace je dle krajského úřadu relevantní pouze rozhodnutí samotného politického subjektu, zda se chce voleb účastnit samostatně nebo jako koalice. V rámci formálního registračního řízení nemá krajský úřad povinnost odhalovat a posuzovat míru spolupráce subjektů zastoupených na kandidátní listině. Krajský úřad proto navrhl, aby soud návrh zamítl.
6. Politické hnutí Stačilo! ve svém vyjádření k návrhu namítlo, že návrh byl podán osobou zjevně neoprávněnou, neboť advokát navrhovatelky byl k podání návrhu zmocněn členy statutárního orgánu navrhovatelky, a nikoliv volebním zmocněncem navrhovatelky. Pokud by byl podán nový návrh na základě plné moci udělené zmocněncem navrhovatelky, jednalo by se o návrh opožděný. Dále uvedlo, že není skrytou koalicí, ale registrovaným politickým hnutím. Nejedná se o prázdnu entitu, neboť má ustavené orgány a členskou strukturu. Krajský úřad postupoval v souladu se zákonem, povahou registračního řízení a zavedenou praxí, kdy na kandidátkách politických stran kandidují členové různých stran nebo dochází k uzavírání dohod s podporujícími subjekty. Pojetí koalice v právním řádu a v soudní praxi je formální – koalici je pouze takové uskupení dvou a více politických subjektů, jež se takto samy označí a postupují ve volbách společně. Stačilo! nenaplnuje pojmové znaky koalice, ani jiné prvky či standardy koaliční spolupráce. Představa, že krajský úřad bude v rámci registrace provádět rozsáhlé dokazování, je zcestná; Stačilo! ostatně ani nebylo vyzváno k odstranění nedostatků kandidátní listiny. Pokud by došlo bez jakékoli předchozí výzvy k vyřazení Stačilo! z voleb, šlo by o popření principů právní jistoty, legitimního očekávání a předvídatelnosti postupu orgánů veřejné moci. Stačilo! navrhlo, aby soud návrh odmítl, nebo zamítl.

III. Podmínky řízení

7. Podle § 32 odst. 5 volebního zákona činí politická strana, politické hnutí nebo koalice úkony ve volebních věcech prostřednictvím svého zmocněnce. Zmocněncem nebo jeho náhradníkem je fyzická osoba, která je takto označena na kandidátní listině; nemůže jím být osoba mladší 18 let, osoba s omezenou svéprávností²⁾ nebo kandidát. Úkony svého zmocněnce ve volebních věcech je politická strana, politické hnutí nebo koalice vázána. Svého zmocněnce a jeho náhradníka může politická strana, politické hnutí nebo koalice písemně odvolat; zmocnění zaniká okamžikem doručení tohoto odvolání krajskému úřadu.
8. Podle § 3 odst. 1 věta první zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, jsou strany a hnutí právníckými osobami, které dle § 6 odst. 2 písm. b) bod 6 a 7 téhož zákona musí ve svých stanovách definovat statutární orgány a způsob, jakým tyto statutární orgány za stranu či hnutí jednají navenek.
9. Podle § 86 volebního zákona se může mimo jiné politická strana, politické hnutí nebo koalice, která podala kandidátní listinu domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu proti provedení registrace kandidátní listiny do 2 dnů od doručení rozhodnutí.
10. Podle § 97a odst. 3 volebního zákona je lhůta určená podle dnů zachována, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u příslušného orgánu, a to nejpozději do 16.00 hodin.
11. Politické hnutí Stačilo! namítlo, že návrh byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou, neboť plná moc byla zástupci navrhovatelky udělena přímo navrhovatelkou (jejím statutárním orgánem) a nikoliv volebním zmocněncem. Z výše citovaného § 32 odst. 5

volebního zákona skutečně vyplývá, že za politickou stranu jedná ve volebních věcech (kam nepochybně patří i volební soudnictví) její zmocněnec. Volební zákon současně ale na některých místech výslovně uvádí, kdy je ten který úkon oprávněn provést výlučně zmocněnec (např. podání kandidátní listiny dle § 31 odst. 3). A contrario tedy volební zákon nevylučuje, aby v jiných případech jednal za politickou stranu i jiný subjekt. Typicky se bude jednat právě o statutární orgán politické strany, který je oprávněn jednat za politickou stranu navenek bez omezení (viz výše citovaná úprava zákona č. 424/1991 Sb.). Jestliže tedy v nyní projednávané věci byla plná moc k podání návrhu udělena statutárním orgánem navrhovatelky, byl návrh podán osobou k tomu oprávněnou.

12. I kdyby snad výše uvedený názor soudu nebyl správný, pak soud poukazuje na skutečnost, že nedostatek plné moci je nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2017, č. j. Vol 65/2017-24). Navrhovatelka dne 22. 8. 2025 předložila soudu plnou moc k podání návrhu podepsanou za navrhovatelku jejím volebním zmocněncem. Eventuální vada tak byla odstraněna.
13. Ve vztahu ke včasnosti návrhu soud pouze konstatuje, že lhůta k jeho podání uplynula ve středu 20. 8. 2025 v 16:00 hodin (§ 86 ve spojení s § 97a odst. 3 volebního zákona). Návrh byl soudu doručen do datové schránky dne 19. 8. 2025 v 11:49 hodin, tedy včas.
14. Vzhledem k tomu, že byly splněny i další podmínky řízení, soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu.

IV. Posouzení krajským soudem

15. Podle § 31 odst. 1 volebního zákona platí, že *„za kandidátní listinu podanou koalici se považuje ta, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název.“*
16. Výše citovaná úprava byla zakotvena do § 31 odst. 1 volebního zákona zákonem č. 204/2000 Sb. s cílem *„jednoznačně přímo v zákoně vymezit, co se rozumí pojmem „koalice“* (viz Důvodová zpráva k bodu 45 zákona č. 204/2000 Sb.). Byť řada ustanovení změněných tímto zákonem byla zrušena nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 ze dne 24. 1. 2001 (N 16/21 SbNU 113; 64/2001 Sb.), vymezení pojmu koaliční kandidátní listiny zůstalo zachováno.
17. Zákonné vymezení koaliční kandidátní listiny navazuje na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 127/96. Ten v situaci, kdy volební zákon neupravoval veřejnoprávní podmínky pro vznik a činnost koalice a nezakotvoval pravomoc žádného orgánu rozhodovat o tom, že určitý politický subjekt účastní se voleb (např. jako strana) je nutno chápat jako koalici, konstatoval: *Je zřejmé, že zákonodárce neměl v úmyslu do vytváření koalic (veřejnoprávně) zasahovat. Pokud by takové otázky ovlivňovat chtěl, musel by volební koalici přesně definovat a také reglementovat mechanismus přezkoumávání (zřejmě soudního), zda politický subjekt je stranou či koalici. Z toho lze dovodit, v souladu s ustanovením čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, respektive čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy ČR (zejména arg. „každý občan může činit, co není zákonem zakázáno“), že za daného právního stavu jen sám politický subjekt dobrovolně rozhoduje, zda se chce voleb účastnit jako (volební) subjekt samostatný nebo jako (volební) koalice. Při nedostatku právní regulace vytváření koalic tedy může být relevantní jedině to, jakým způsobem subjekt své kandidátní listiny zaregistroval. Jistou podporu takovému závěru poskytuje sám zákon č. 247/1995 Sb. v ustanovení § 31 odst. 1, když ve výčtu subjektů oprávněných podávat kandidátní listiny pro volby se vedle politických stran uvádí i (bez dalšího) koalice. Utváření (volebních) koalic tak podléhá dohodě stran, která není nijak veřejnoprávně regulována, resp. zakázána. Zákon č. 247/1995 Sb. s takovým jednáním nespojuje žádné právní důsledky pro*

kandidující stranu. Není ani předepsáno, že na kandidátní listiny se zapisují pouze členové kandidující strany, je možné zapsat každou fyzickou osobu, která má pasivní volební právo (srov. zejména § 25 zákona č. 247/1995 Sb.). Vytvoření koalice je – za současné právní úpravy – volní akt, tj. projev vůle dvou či více politických stran či hnutí vytvořit (volební) koalici, jenž nepodléhá žádnému dalšímu schvalovacímu aktu či přezkumu státních orgánů.“ I v době přijetí citovaného nálezu přitom § 49 volebního zákona upravoval vyšší procentní hranice pro postup koalic do prvního skrutinia. Ústavní soud současně vyložil, že otázka, zda jde o politickou stranu či koalici, souvisí časově především s podáváním a projednáváním kandidátních listin.

18. Zákodárce při vědomí výše citovaných závěrů Ústavního soudu nepřistoupil k tomu, aby koalici definoval materiálními znaky, jejichž naplnění by bylo následně předmětem přezkumu v procesu registrace příslušným registračním úřadem a poté případně příslušným soudem. Naopak v souladu s tím, jak vyložil pojem koalice Ústavní soud, zákonodárce v § 31 odst. 1 volebního zákona prostřednictvím definice koaliční kandidátní listiny výslovně stanovil, že se za koalici považuje uskupení politických stran či hnutí společně kandidujících ve volbách, které se na kandidátní listině jako koaliční jednoznačně označí s uvedením členů a názvu koalice.
19. Také komentářová literatura na základě shora citované právní úpravy a nálezu Ústavního soudu popisuje koalici v českém právním řádu jako „účelová, víceméně neformální uskupení politických stran společně kandidujících ve volbách, které se jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí s uvedením názvu koalice (srov. Langášek, T. Komentář k čl. 87 Ústavy. In: Rychetský, P., Langášek T. a kol. *Ústava České republiky: Komentář*. Wolters Kluwer. www.aspi.cz).
20. K výkladu pojmu koaliční kandidátní listiny se též opakovaně vyjádřil Nejvyšší správní soud. V bodech 8 a 9 usnesení ze dne 14. 11. 2017, č. j. Vol 50/2017-25, konstatoval, že „politické strany nejsou limitovány v tom, zda na kandidátní listině, kterou podávají, uvedenou výhradně své členy nebo i osoby, které nejsou členy žádné strany, případně členy jiné politické strany (...) Možné je, aby více stran podalo koaliční kandidátní listinu, za kterou se dle § 31 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu považuje ta kandidátní listina, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název. Ani skutečnost, že na kandidátní listině jedné politické strany či hnutí figurují členové jiné politické strany či hnutí, nečiní z takové kandidátní listiny koaliční kandidátní listinu ve smyslu § 31 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu, nejsou-li splněny požadavky uvedené v tomto ustanovení (tj. jednoznačné označení kandidátní listiny za koaliční ze strany společně kandidujících stran či hnutí, uvedení členů koalice a názvu koalice). Bez splnění podmínek uvedených v § 31 odst. 1 zákona o volbách nejde o koaliční kandidátní listinu. Uvedení kandidátů, kteří jsou kandidáty jiné strany, nečiní z kandidátní listiny podané jednou stranou jejím jménem koaliční kandidátní listinu.“
21. Ve věci řešené Nejvyšším správním soudem v usnesení ze dne 14. 11. 2017, č. j. Vol 57/2017-24, šlo o obdobný případ jako v nyní posuzované věci. Tehdejší navrhovatel argumentoval, že kandidátní listina podaná stranou TOP 09 nebyla označena jako koaliční kandidátní listina, ale šlo o obcházení zákona a „skrytou koalici“, neboť se TOP 09 dostalo podpory od Liberálně ekologické strany a Koruny České. Nejvyšší správní soud při posouzení, zda šlo o kandidátní listinu podanou koalicí nebo nikoliv, argumentaci o „skryté koalici“ nepřisvědčil. Vyložil, že i s ohledem na odlišné podmínky stanovené v § 49 volebního zákona pro strany a hnutí kandidující v koalici a politické strany kandidující jednotlivě je nutné, aby bylo na základě co nejjednoznačnějších kritérií možno určit, zda jde o koalici či samostatně kandidující

politickou stranu či hnutí. Současně konstatoval, že zákonná úprava v § 31 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu, která vymezuje to, co se považuje za kandidátní listinu podanou koalici, takovému požadavku vyhovuje. Rozhodné je, zda společně kandidující politické strany či hnutí jednoznačně označí kandidátní listinu jako koaliční, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název. Zaujal stanovisko, že v případě pojmu „kandidátní listina podaná koalici“ není důvodu se odchylovat od doslovného jazykového výkladu, který by měl být pravidlem při interpretaci právní normy. Naopak úvahy stěžovatele o „skryté koalici“ působí matoucím dojmem a jejich připuštění by do volebního procesu vneslo nejistotu a řadu sporů včetně sporů soudních.“ Obdobně jako ve výše citovaném usnesení č. j. Vol 50/2017-25 uvedl, že „politické strany nejsou limitovány v tom, zda na kandidátní listině, kterou podávají, uvedenou výhradně své členy nebo i osoby, které nejsou členy žádné strany, případně členy jiné politické strany. Ani skutečnost, že na kandidátní listině jedné politické strany či hnutí figurují členové jiné politické strany či hnutí, nečiní z takové kandidátní listiny koaliční kandidátní listinu ve smyslu § 31 odst. 1 zákona o volbách do Parlamentu, nejsou-li splněny požadavky uvedené v tomto ustanovení (tj. jednoznačné označení kandidátní listiny za koaliční ze strany společně kandidujících stran či hnutí, uvedení členů koalice a názvu koalice). Podání koaliční kandidátní listiny je společným úkonem dvou či více politických stran či hnutí. Vytvoření takové koalice vychází z dohody na úrovni stran či hnutí, která se odrazí v podání kandidátní listiny označené jako koaliční ze strany společně kandidujících stran či hnutí.“

22. Krajský soud neshledává v nyní projednávané věci důvod odchýlit se od výše uvedeného výkladu pojmu *kandidátní listiny podané koalici*, který odpovídá též vůli historického zákonodárce jednoznačně vymezit pojem koalice. Volební zákon neomezuje politické strany a hnutí v tom, aby na svých kandidátních listinách uváděly kandidáty, kteří nejsou členy žádné politické strany (hnutí) nebo jsou členy jiných politických stran (hnutí), a ponechává na volebních stranách a hnutích, zda podají společnou koaliční kandidátní listinu, tedy kandidátní listinu označenou jako koaliční, se všemi zákonnými důsledky z toho plynoucími. Nejde přitom jen o nevýhodu v podobě vyšší procentní hranice pro postup do prvního skrutinia, ale také například o nárok na státní příspěvky, který náleží pouze politickým stranám nebo hnutím, které (úspěšně) kandidují ve volbách, ať již samostatně nebo jako členové koalice. Volební zákona ponechává na strategii politických stran a hnutí, jaký právní režim si při vědomí všech výhod a nevýhod svého rozhodnutí zvolí, a nesvěřuje krajským úřadům a potažmo krajským soudům pravomoc na základě materiálních hledisek přezkoumávat, zda registrovaná politická strana nebo hnutí není s ohledem na míru spolupráce či koordinace předvolební kampaně s jinou politickou stranou či hnutím a složení kandidátů na kandidátní listině „nepřiznanou koalici“, respektive zda může podat kandidátní listinu samostatně, nebo pouze společně s dalšími politickými stranami či hnutími označenou jako koaliční.
23. Jakkoliv navrhovatelka ve svém návrhu argumentuje účelovostí zvolené strategie politického hnutí Stačilo!, což krajský soud (a ostatně ani samotné politické hnutí) nevylučuje, nelze se ztotožnit s jejím názorem, že se jedná o účelové popření (obcházení) volebního zákona ve formě „skryté koalice“, přičemž takové jednání by mělo být „sankcionováno“ zrušením registrace kandidátní listiny daného volebního subjektu.
24. Krajský soud považuje za nezbytné primárně poukázat na čl. 22 Listiny, dle něhož „zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti“. Podle Ústavního soudu představuje čl. 22 Listiny „závaznou směrnicí nejen pro moc zákonodárnou při vytváření zákonů, ale i pro moc výkonou a soudní při používání a výkladu zákonů. Svobodná soutěž

politických sil nacházející svůj výraz především ve volbách, je základním předpokladem fungování demokratického státu a společnosti, a to je důvodem, aby interpretační pravidlo obsažené v článku 22 Listiny nacházelo uplatnění obzvláště u volebních zákonů.“ [srov. nález sp. zn. II. ÚS 275/96 ze dne 15. 10. 1996 (N 103/6 SbNU 243)].

25. Za právního stavu, kdy volební zákon umožňuje uvádět na kandidátních listinách členy jiných politických stran a výslovně stanoví, že za kandidátní listinu podanou koalicí se považuje kandidátní listina, kterou společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně jako koaliční označí, i nadále platí, že ponechání na vůli politických stran a hnutí, zda se zúčastní voleb jako koalice, nenarušuje princip jejich svobodné soutěže. Ta by naopak byla podstatně narušena zásahem krajského úřadu v rámci registračního řízení, případně krajského soudu v nyní projednávané věci, pokud by v rozporu se zněním zákona i jeho ustáleným výkladem nyní do zákona vlastním výkladem doplnil další podmínky účasti ve volbách a na základě toho přistoupil ke zrušení registrace předmětné kandidátní listiny. Za stávající právní úpravy je totiž na *každé z politických stran a hnutí*, zda a jakou formou budou ve volebním procesu spolupracovat a zda se voleb zúčastní jako koalice, a podrobí se tak vyššímu procentnímu limitu pro vstup do prvního skrutinia. Jiný restriktivní výklad pojmu koalice by již představoval omezení svobodné vůle politického subjektu účastnícího se politické soutěže.
26. Argumentace navrhovatelky vedoucí k tomu, aby „koalice“, navrhovatelkou chápáná v „politologickém smyslu“ jako (zjednodušeně řečeno) dostatečně těsně spolupracující skupina politických stran a hnutí, byla povinna podat výlučně koaliční kandidátní listinu, nemá oporu v právní úpravě a není úlohou soudu takový požadavek do zákona doplňovat. Nadto za situace, kdy si *každá politická strana či hnutí* (tj. včetně navrhovatelky samotné) může svobodně vybrat, zda vstoupí do koalice, anebo podá kandidátní listinu, na které budou i členové jiných stran (hnutí), nemůže docházet ani k porušení principu rovnosti účastníků politické soutěže. Koneckonců i odborná literatura z oblasti politologie poukazuje na skutečnost, že k jinému výkladu pojmu koalice (zastávaného navrhovatelkou) je třeba přijetí nové preciznější právní úpravy (srov. Horák, F.; Vartazaryan, G. *"Stačilo!" obcházení právní úpravy předvolebních koalic. Analýza současné definice koaličních kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny a návrhy de lege ferenda*. In: Právník 6/2025).
27. Pouze na okraj krajský soud připomíná, že je obecně známou skutečností, že je více než 20 let běžnou praxí napříč politickým spektrem, že politické strany a hnutí na svých kandidátních listinách uvádí ve volbách do Poslanecké sněmovny (či ve volbách do krajských zastupitelstev) členy jiných politických stran a že strany a hnutí, které se volebního klání samy přímo neúčastní, vyjadřují podporu politickým stranám a hnutím, které kandidátní listiny podaly (to ostatně dokládá i citovaná judikatura či bod 94 nálezu Ústavního soudu 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 11/17). Například pravidelně ve volbách od roku 2002 do roku 2017 kandidovali na kandidátních listinách KSČM kandidáti Strany demokratického socialismu, na kandidátních listinách TOP 09 v roce 2010 a 2013 členové politických hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ a Starostové pro Liberecký kraj, v roce 2017 pak členové Liberálně ekologické strany nebo Koruny České, v roce 2013 na kandidátních listinách ANO 2011 členové politických hnutí Severočesí.cz a VÝCHODOČEŠÍ, v roce 2017 na kandidátních listinách politického hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ členové SNK Evropských demokratů a Starostů pro Liberecký kraj, na kandidátních listinách ODS kandidáti Strany soukromníků České republiky nebo v roce 2021 členové Starostů pro Liberecký kraj na kandidátní listině koalice České pirátské strany a hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ (složení historických kandidátních listin lze snadno ověřit na webových

stránkách *volby.cz*). Zákodárce na tuto strategii volebních subjektů nijak nereagoval, a to navzdory tomu, že vyvolala již v minulosti soudní spory. Změnu nepředpokládá ani budoucí úprava v § 28 odst. 2 zákona č. 88/2024 Sb., o správě voleb, podle kterého „za kandidátní listinu podanou koalicí se považuje kandidátní listina podaná společně několika politickými stranami nebo politickými hnutími, pokud všechny kandidující politické strany a politická hnutí kandidátní listinu jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví název koalice.“

28. Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že se meritum argumentace navrhovatelky míjí s předmětem registračního řízení. Registrační orgán nemůže odmítnout registraci či škrtnout kandidáta z jiných důvodů než z důvodů výslovně uvedených v zákoně o volbách a rovněž soud v rámci přezkumu postupu registračního orgánu je oprávněn posuzovat pouze správnost postupu registračního orgánu a stejně jako registrační orgán nemá oprávnění posuzovat otázky nesouvisící s případnými protiprávními jednáními mimo vlastní registraci (srov. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 8. 2020, č. j. 40 A 7/2020-82; usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 9. 2016, č. j. 64 A 5/2016-53). Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 3. 5. 2024 č. j. Vol 2/2024-75 uvedl, že smyslem a účelem registračního řízení je přezkoumat formální náležitosti dané kandidátní listiny. „V případném navazujícím soudním řízení proto soud přezkoumává primárně tyto otázky. Tomu odpovídají zákonné parametry řízení spočívající ve velmi krátkých lhůtách pro podání soudu, rozhodování bez jednání a s tím související omezený prostor pro dokazování.“ Nejvyšší správní soud vyslovil tento závěr při posouzení jiné právní úpravy a jiného skutkového stavu, konkrétně posouzení zaměnitelnosti názvu politických subjektů, nicméně z něj vyplývá prioritní posuzování formálních náležitostí před materiálním posuzováním jejich naplnění, které připustil jen ve výjimečných případech: *zrušení registrace politického subjektu pro volby kvůli zaměnitelnosti jeho názvu je velmi vážným zásahem do ústavně garantovaného pasivního i aktivního volebního práva a je možné k němu přistoupit jen zcela výjimečně, jestliže zde nebyl jiný procesní prostředek ochrany práva.* Takovou výjimečnou situaci tehdy Nejvyšší správní soud neshledal. Podle názoru krajského soudu nenastala ani nyní.
29. Krajský úřad tak v nyní projednávané věci postupoval v souladu se zákonem, když rozhodl o registraci kandidátní listiny politického hnutí Stačilo! jako kandidátní listiny politického hnutí a neposoudil ji jako (neúplnou či vadnou) kandidátní listinu koalice.
30. Krajský soud s ohledem na výše vyslovený právní názor neprovedl důkazy označené navrhovatelkou k prokázání spolupráce mezi politickým hnutím Stačilo! a dalšími stranami, neboť skutečnosti, které jimi měly být prokázány, nepovažoval za relevantní pro posouzení věci. Totéž platí pro důkazní návrhy označené politickým hnutím Stačilo!.
31. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

Brno 2. září 2025

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu

